

Skriftlig fransk stx og hf, maj 2009

Fagkonsulent Dorte Fristrup
Afdelingen for gymnasiale uddannelser
Undervisningsministeriet
November 2009

Indledning

Grundlaget for denne evaluering af skriftlig eksamen i fransk den 27. maj 2009 er censorernes indberetninger og censurmødet på Avedøre Gymnasium den 16. juni i år.

Der blev på censurmødet indtastet karakterer for 421 besvarelser på fransk fortsættersprog A. Gennemsnittet blev udregnet til 5,77. På fransk begyndersprog A blev der indtastet karakterer for 997 besvarelser. Gennemsnittet blev 5,55.

Der er imidlertid ligesom i 2008 knyttet en vis usikkerhed til disse tal. For det første var der igen i år ganske mange hold, der ikke kunne indtastes, dvs. deres besvarelser og karakterfordelinger er ikke med i ovennævnte statistik. For det andet skal man være opmærksom på, at elever med 5 A-niveau-fag ikke nødvendigvis har været til skriftlig prøve i alle 5 A-fag.

Særlige bemærkninger vedrørende det sproglige

I oversættelserne er det fortsat hensigten at søge at udarbejde klare, dvs. entydige grammatiske prøver. Dette betyder på den ene side, at der kan være steder, hvor der er flere muligheder for en korrekt oversættelse, men det betyder på den anden side også, at det ikke må være sådan, at censorerne skal være i tvivl om, hvad der er rigtigt.

Samtidig bestræber opgavekommissionen sig også efter reformen på at indrette prøverne efter centrale dele af det grammatiske stof, dog sådan at det foregår med en vis bredde. På begynderniveauet vil en prøve i konjunktiv fx fortsat finde sted efter *vouloir, il faut que, avoir peur que, pour que* og *avant que* og ikke fx efter et benægtet menings- og ytringsverbum, da brugen af konjunktiv her er usikker. Der har på fortsætterA-niveauet tidligere været en del fokus på aspekt. Det vil der stadig være, men der inddrages også flere tider, bl.a. også *le futur* og *le conditionnel*. Desuden vil der blive lagt mere vægt på idiomatiske udtryk som fx *avoir besoin de*, på begge niveauer.

Med hensyn til besvarelserne af de frie spørgsmål skal evalueringen foregå på baggrund af en karakteristik af sproget og ikke kun på baggrund af en optælling af fejl. Derfor vil et sprog, der indeholder underordning frem for udelukkende sideordning, vanskeligere syntaktiske konstruktioner, variation i ordforrådet samt en velstruktureret fremstilling trække opad i bedømmelsen. Afvejningen af, om en skriftlig kommunikation er lykkedes, spiller fortsat en meget stor rolle i bedømmelsen af en besvarelse.

Hvad angår vurdering af besvarelserne og karaktergivning i øvrigt henvises til den vejledning til de skriftlige censorer i skriftlig fransk A, som findes på Undervisningsministeriets hjemmeside <http://www.uvm.dk/Uddannelse/Gymnasiale%20uddannelser/Proever%20og%20eksamen/Censorer%20stx%20og%20hf.aspx>

Instrukser til B-delen

Instrukserne fra før reformen videreføres også i de nye skriftlige eksamensopgaver, hvorfor forklaringen af nogle af dem gentages herunder.

Faites le portrait de betyder, at eksaminanderne med udgangspunkt i tekstens oplysninger skal beskrive og karakterisere den relevante person. Besvarelsen må ikke blot være et handlingsreferat; en beskrivelse af personens handlinger er ikke tilstrækkelig. Besvarelsen skal også indeholde nogle karakteriserende adjektiver og en begrundelse for valget af dem.

Et *résumé* er en kort gengivelse i hovedpunkter af en teksts indhold. Derfor skal der i undervisningen arbejdes med at fremdrage væsentlige ord og udtryk til behandlingen af en tekst.

Med *reformulez* (omformulering) menes et kort referat med egne ord af de dele af teksten, der henvises til. Det er altså ikke meningen, at fx en dialog omskrives til en ny version af en dialog. Det handler om en gengivelse af hovedtræk i det relevante tekststed.

Commentez betyder en kort gengivelse af indholdet af den anførte passage samt en personlig stillingtagen til dens indhold. Eksaminanderne skal vise, dels at de har forstået den relevante tekstdel, dels at de kan udtrykke en mening om den. Det er således ikke tilstrækkeligt at referere indholdet af passagen.

Med *analysez* menes en *explication de texte*, hvor forskellige indholdselementer fremdrages, sættes over for hinanden og munder ud i en samlende konklusion eller fortolkning af passagen.

Når der står *présentez*, forventes en kort omtale af fx, hvem personen er.

Formuleringen *En partant...* implicerer, at den nævnte tekst/det nævnte billede skal inddrages og omtales i besvarelsen.

Fransk fortsættelsesprog A-niveau

Teksten

Censorerne var begejstrede for teksten på A-niveauet, *L'oncle fantôme*, et uddrag af en roman af samme navn af Pierre Marie Beaude (2004). Tekstforlægget blev karakteriseret som spændende, vedkommende, ”intet mindre end et scoop”. Sprogligt vurderes materialet at være passende, der er stort set ingen misforståelser, den tilhørende billedside får også rosede ord med på vejen, – fine og velvalgte illustrationer. Alt i alt et sæt, der har givet eksaminanderne skrivelyst.

Oversættelsen

Censorerne gav udtryk for, at det er en glimrende oversættelse, med mange muligheder for at vise hvad man kan og ikke kan. Den er passende mht. alsidighed, og kommer godt rundt i det den skal, såvel med hensyn til grammatik som med hensyn til ordforråd og idiomatik. Dog anføres det af enkelte censorer, at ganske få eksaminander tilsyneladende har klaret oversættelsen helt fejlfrit, hvilket kunne antyde, at den er for svær – at den måske er for alsidig.

NB: På given foranledning gøres igen i år opmærksom på, at der ikke skal evalueres i forhold til korrekt kommatering.

B-delen

Også B-spørgsmålene høstede stor anerkendelse blandt censorerne. Opgaverne fungerer fint – nogle lægger op til tekstanalyse, som matcher fortsættelniveauets litterære tilsnit, andre til den mere kreative besvarelse (Gauguin-billedet). Således er der noget at gå i gang med for forskellige elevtyper. De svageste elever hæver sig dog som sædvanlig ikke over det redegørende niveau, uanset valg af spørgsmålstype.

21% af eksaminanderne valgte at besvare ét spørgsmål, 51% af eksaminanderne to spørgsmål, og 28% valgte at besvare tre spørgsmål. Flere censorer anfører lige som sidste år, at det for de fleste eksaminander fungerer godt at besvare to B-spørgsmål, men at især de fagligt dygtige elever ved kun at besvare ét spørgsmål virkelig har mulighed for at vise, dels at de kan komme til bunds i teksten, dels at de kan skrive, strukturere og disponere en forholdsvis lang fransksproget tekst.

Fordelingen på de respektive B-spørgsmål:

Opgavenummer	Procent besvarelser
B1	23%
B2	13%
B3	9%
B4	9%
B5	12%
B6	19%
B7	16%

Fransk begyndersprog A

Teksten

De skriftlige censorer udtrykte stor begejstring for årets sæt, *Le culte du corps* : Et flot materiale, af passende sværhedsgrad og som med de forskellige vinkler i tekstvalget er lige relevant og aktuelt for drenge og piger, unge og ældre. Billedmaterialet danner en fin ramme og et fint supplement – det spændende, medfortællende og varieret.

Oversættelsen

Oversættelsen vurderes at være solid og af en passende sværhedsgrad, ”dejligt med en tekst der refererer til virkeligheden/franske forhold”. Den kommer godt rundt om den basale grammatik, samtidig med at der er tilpas med udfordringer også for de dygtige. De mange prøver i tempus gør imidlertid, at ikke mange har lavet en helt korrekt oversættelse. Enkelte censorer anfører, at mange elevers sproglige bevidsthedsniveau også på dansk er så lavt, at de simpelthen ikke kan håndtere både fortid, nutid og fremtid.

B-delen

Her er der mange gode spørgsmål med forskellige aspekter at vælge i mellem og også mange forskellige ”genrer”: diskussion, commentez, expliquez... Eleverne har da også i år valgt bredt blandt spørgsmålene, som det ses af tabellen nedenfor.

36% af eksaminanderne valgte at besvare ét spørgsmål, 43% af eksaminanderne to spørgsmål, og 21% valgte at besvare tre spørgsmål. Der er her tale om en større spredning end tidligere, og mange censorer anfører i år, at der på begynderniveauet ikke nødvendigvis er nogen sammenhæng mellem antal spørgsmål, der besvares og besvarelsens niveau.

Fordelingen på de respektive B-spørgsmål:

Opgavenummer	Procent besvarelser
B1	25%
B2	12%
B3	11%
B4	19%
B5	12%
B6	15%
B7	5%

Generelle bemærkninger

Som det ses i det ovenstående, har begge opgaver været niveausvarende og fungeret godt ved eksamen.

Forløbet af eksamen og censur giver dog anledning til at præcisere følgende:

Snyd

Med læreplansændringer af 1. august 2007 blev det indført i læreplanerne for sprogfagene, og dermed også for fransk, at brug af oversættelsesprogrammer er forbudt ved de skriftlige prøver. Ikke desto mindre blev der også under dette års censur opdaget adskillige besvarelser, hvor der ganske åbenbart var anvendt enten oversættelsesprogrammer eller internetsøgninger. Disse besvarelser blev indberettet til skolens ledelse, og i flere tilfælde har det medført, at eksaminanderne er blevet bortvist fra eksamen, dvs. at de ikke er blevet studenter i den ordinære eksamenstermin.

Således anmodes lærerne om endnu en gang at understrege over for eleverne, at snyd ikke betaler sig – det opdages!

Ingen vægtning af spørgsmålene

Mange har spurgt, om der er nogle kategorier af B-spørgsmål, der på forhånd giver højere karakter end andre. Dette er ikke tilfældet. Det afgørende er dels det sproglige niveau, dels en vurdering af, i hvor høj grad eksaminanden har svaret på det, der bliver spurgt om i instruksen.

Tydligere markering af, hvilke opgaver der vælges

Endvidere skal jeg gentage et hjertesuk fra censorerne: En del eksaminander glemmer at angive, hvilke spørgsmål de besvarer. Dette besværliggør vurderingen af besvarelsen. Derfor skal det præ-

ciseres over for eksaminanderne, at de tydeligt skal anføre, hvilket spørgsmål besvarelsen hører til. Dette gøres ved blot at skrive fx B2 – opgaveformuleringen skal *ikke* skrives af, jf. nedenfor.

Brug af tekstforlæggets formuleringer

Endelig henledes opmærksomheden som vanligt på, at afskrivninger af opgaveinstruksen ikke tæller med blandt det krævede antal ord, samt at nogle eksaminander ligeledes kan få problemer, hvis de ukritisk og uselvstændigt blot overtager og anvender for mange formuleringer fra teksten, idet sådanne heller ikke tæller med i det krævede antal ord.